

Кукерите в

КАРЛОВО

Кукерските игри са сред най – колоритните в празничния фолклорен календар на българите. Най – разпространени са в Западна България в дните от Коледа до Ивановден. Участници в тях са сурвакари, бабугери, камилари, мечкари и др. Те прогонват “нечистите сили”, които идват в този период да навредят на хората и животните.

В другите части на България кукерите се появяват около Сирни Заговезни и са свързани с настъпването на земеделската нова година. Те са символ на възраждащата се и пробуждаща природа през пролетта.

В Карловския край кукерите са се наричали в миналото **старци**, откъдето идват и наименованията “Старчова седмица” и “Старчов ден”

Днес кукерският обичай се практикува в *12* селища на общината:
градовете Баня и Калофер и селата Васил Левски, Домлян, Горни Домлян, Соколица, Дъбене, Войнягово, Климент, Каравелово, Столетово и квартал Сушица.

ВОЙНЯГОВО

Костюмът на кукерите от село Войнягово се различава значително от останалите в околността. Украсата над главата - кияф е най-впечатляваща част от него.

Неотменно на кияфа има малко огледало, което плаши и гони злите сили. Специфичен атрибут е камшикът, направен от плетени ивици овча кожа с копринен край, дълъг около 3 метра. С него "гърмят" най-опитните старци. Въртенето му изисква особено умение и внимание, за да гърми и да е безопасно за околните.

Във Войнягово всички кукери са мъже.

ДОМЛЯН

Костюмът на домлянските кукери е сходен с други селища на изток от Карлово. Нарича се дюзен и се пази от поколения, за да се ползва от целия род. Всеки кукер има специално изработена гега, изкривена на две страни с нещо като рогца.

Присъща за домлянската група е фигурата слънце, при която няколко кукери се нареждат в кръг и събират гегите си.

Дъбене

Дъбенските кукери са с уникален костюм. Навущата са от бял домашен шаяк, украсен с много черен гайтан и китки от разноцветна вълнена прежда. Бричът е също от домашен шаяк, а на главата имат забрадка - карманлийка. Хлопките, които носят, тежат 40 - 50 кг и броят им може да достигне 200, ако са по-малки. Гегата в ръката на всеки кукер е украсена с дърворезба и пискюли.

село Васил Левски

Село Васил Левски е едно от селищата с много сходни кукерски костюми на изток от Карлово. Разпространено е схващането, че левченските кукерски костюми са оригинала, от когото са взимствали или са се повлияли останалите. Левченските старчевски маски се отличават от подобните маски на съседните села по семплост и двуцветност на украсата си - кръговете и триъгълниците са в червено и черно. Старците носят кърпи в ръцете си, които развяват по време на игра. Постоянни присъстващи персонажи при кукерските игри са група дяволи, облечени в черно.

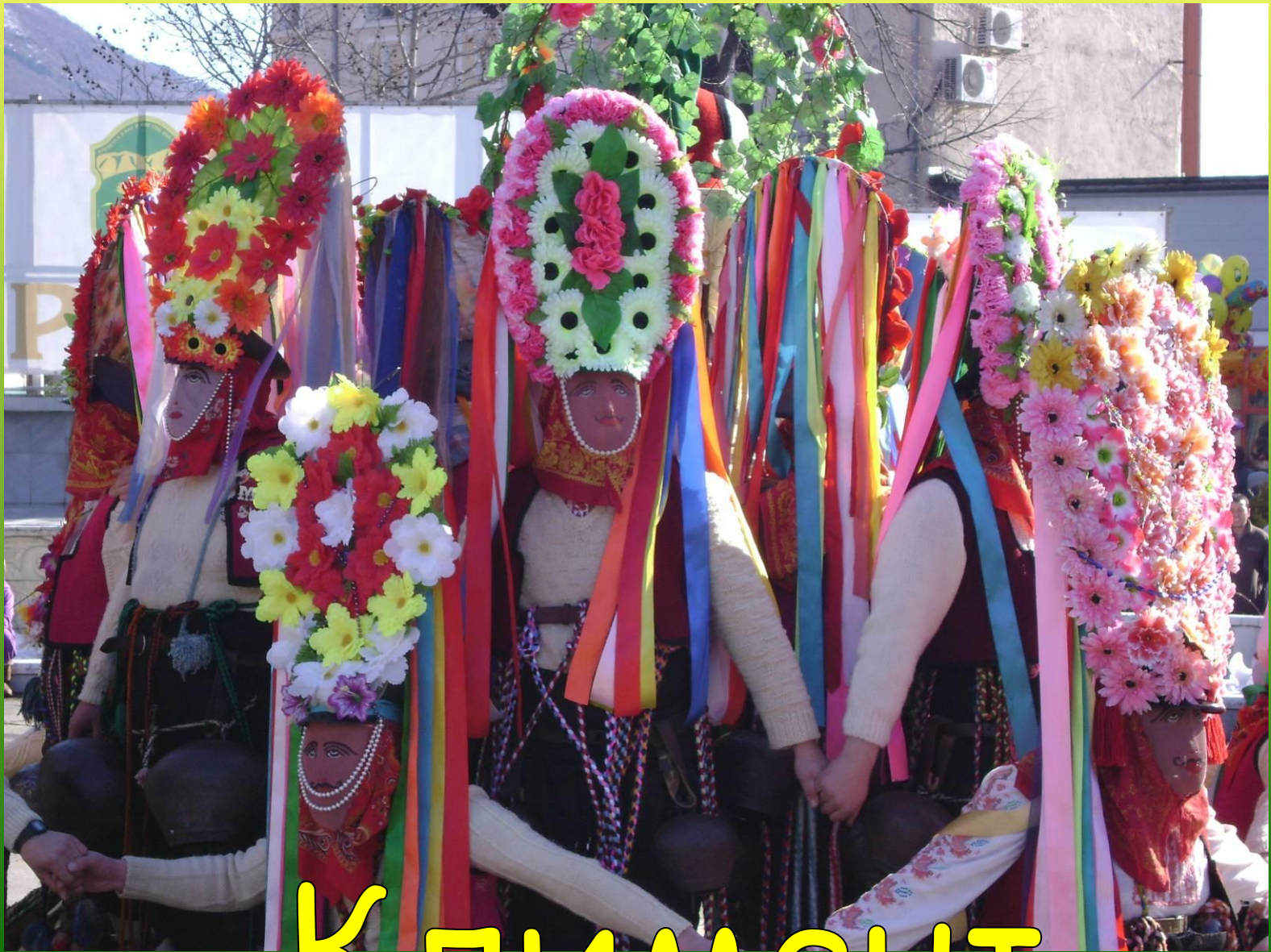
Каравелово

Каравеловските кукери са облечени изцяло в бели дрехи, ушити от хасе. Маската е направена върху фуражка или каска, подобно на маските от село Климент, и е украсена според въображението и умението на майстора: с изкуствени цветя и разноцветни кърпи, стари забрадки, разноцветни панделки, рога, препарирани птици, череп с човка от патица, зъби от глиган...

Един кукер носи или само хлопки, или само чанове, за да не се нарушава хармонията. Звънците на каравеловските кукери винаги са нечетен брой, защото „нечетното е на хубаво“.

Водачът на кукерите носи парадна сабя на самия Старчовден, с което символизират тържествен парад след победата си на злото.

КЛИМЕНТ

Куполът на кукерската маска се прави върху офицерска фуражка и телена основа, отпред украсена с **изкуствени цветя**, а отзад - с **разноцветни панделки**. Образът - маската пред лицето, представлява телена мрежа, боядисана в розово, лакирана и с изписано лице. Характерни цветове за кукерската група са **розово и бяло**, като желание за здраве и дълголетие. Кукерите носят характерния за село Климент женски пембян елек.

Хлопките са до 3 реда, като долният стигат до коленете и се раздвижва от тях и при подскоците.

Нова постановка е въвеждането на момиче на платформа, символизиращо пролетта, което нарича.

Водачът на кукерите е и кмет и се ползва с голям авторитет в селото и в общината, като е успял да сплоти около себе си младите.

Соколица

Соколица е едно от селищата с много сходни кукерски костюми на изток от Карлово. Качулката на маската е бяла, с цветни лъскави ширити в червено и синьо. Баджаците (крачолите) са еднакви за цялата група и са ушити от булана вместо от традиционните кози кожи.

Горни Домляни

Горни Домлян е едно от селищата с много сходни кукерски костюми на изток от Карлово. Качулките са почти същите като тези на село Васил Левски, но задължително имат огледала.

Кукерите носят калци - шарени вълнени чорапи без ходило, каквито са имали жътварките някога, за да не им бодат житните класове краката.

СТОЛЕТОВО

Кукерската група на село **Столетово** е създадена през 2003 г. от преселник от село Климент. Преди това е съществувала само традицията на джамалите - други маскирани. Кукери и джамали в наши дни са двата типа маскирани за Сирни заговезни, като джамалите са обикновено деца.

Обяснимо, костюмите на столетовските кукери много приличат на климентските. Маската с цветята, която се слага отгоре на главата, е взаймствана от тази на село Климент, но столетовската отзад е с бели карета (не с разноцветни панделки), а отпред - с черна кожа с изразяни очи, уста, обшити с мъниста, и с лъскави вежди.

кв. Сушица

Кукерите на Сушица са два вида: **белогашаи (белогашаи)** и **баджацаи**, обути съответно с бели панталони и с кози кожи. Белогашите са със звънци, а баджаците - с хлопки, които имат различна звучност и се раздрънкват в различен такт, но така, че да се получи мелодия.

Баджаците раздрънкват предните хлопки с ръце.

През последните десетилетия кукерската група неизменно се представя заедно с **Боримечката**, **Райна Княгиня** и **поп**, които гърмят с черешово топче.

Повече за кукерите от община Карлово може да научите и на следните интернет адреси:

* <http://kukeri-karlovo.hit.bg/>

http://lu-club-kukeri.dir.bg/_wm/pbasic/?df=695283

* http://photo-zona.net/index.php?APP_ACTION=DISPLAY_IMAGE&ALBUM_ID=17696

* picasaweb.google.fr/chris.georgiev

Презентацията изготви:
Румяна Семковска
Град Карлово

Снимки: личен архив и Интернет